

FEKETE ÁRPÁD

Maghiarii-armeni în Regiunea Ocnelor II.

Noțiuni-cheie: *Maghiarii-armeni; Regiunea Ocnelor; familia Szenkovits*

Studiind documentele referitoare la nume de familie din Regiunea Ocnelor și cercetând originea acestor familii, ne convinsăm de existența unor maghiari-armeni și a urmașilor acestora în regiunea amintită. Aceste familii cunosc bine originea lor și se definesc drept maghiari de origine armeană, sau mai simplu maghiari. Alături de familiile cunoscute ce apar des în documente am descoperit recent un nume nou, cel de Szenkovits. Am remarcat faptul că, intrând în orice magazin din Sovata, descopeream în fiecare un urmaș al familiei, urmaș care îndeplinea funcția de șef al unității respective, sau fost vânzător în respectiva unitate.

LUKÁCS ALBERT

Școala din Săcădatu de Sus în regimul comunist

Noțiuni-cheie: *Săcădatu de Sus; ascultările; comunism*

În 1964 am fost înlăturat din școala orășenească din Sovata datorită atitudinii mele politice "necorespunzătoare". O lege de amnestiere a prescris angajarea acelor persoane care au fost amnestiate, angajare potrivită studiilor efectuate. Persoanele amnestiate au fost supravegheate și urmărite în continuare. Personal am fost numit la Școala Generală cu clasele I-IV din Săcădatu de Sus. Am fost învățătorul-director al acestei școli timp de 21 de ani. În anul

amintit școala avea clase doar cu limba de predare maghiară.

SZOLLÁTH HUNOR

Un testament-fondator de biserică

Noțiuni-cheie: *Veress József; Biserica Reformată*

Cercetând istoria bisericii reformate din Sovata de multe ori apare numele lui Veress József, fiindcă bazele materiale ale existenței acestei biserici au fost asigurate și depuse de el. În anul 1889 Veress a lăsat prin testament marea parte a averii sale acestei instituții. Textul testamentului, care a fost descoperit recent, înlătură o serie de dubii privind mărimea averii. Veress nu a testat întreaga sa avere bisericii, o parte a acesteia a ajuns la rudele lui Veress. Totuși, moștenitorii au atacat în instanță testamentul. După un proces de lungă durată, sentința definitivă a favorizat biserica. În testament Veress a stabilit locul unde urma să fie înmormântat, loc care să-i servească odihna pașnică. Prezentăm textul testamentului cu greșelile incluse. Două exemplare ale copiei testamentului se află în prezent la Arhiva Bisericii Reformate din Sovata.

MÁRTON BÉLA

Influența economică a familiei Zudor la Sovata-Săcădat

Noțiuni-cheie: *Familia Zudor; monumentul funerar; Săcădat*

La Săcădat față de Izvorul Ozsváth (Iszujka) trece un drum spre stânga peste pârâurile Săcădat și Mátyus. Drumul ne duce printr-o pădure cu o diagonală de

150-200 m și după un urcuș ajungem la cătunul Zudor. Casa din cătun a fost ridicată în 1910 de Zudor Árpád. Cartea funciară dovedește că acest teritoriu întins era în proprietatea familiei nobiliare a lui Toldalagi László. Zudor Árpád a cumpărat câteva sute de holduri de la dânsul, după care s-a mutat în acest cătun la începutul secolului al XX-lea, din Târgu-Mureș. Familia a influențat pozitiv viața economică a locuitorilor și a produs o schimbare în viziunea economică și generală a locuitorilor din Săcădat.

GÉZA, JESZENSZKY, Dr.

Antall József – politicianul națiunii

Noțiuni-cheie: *Antall József; instalarea noului regim; noul program guvernamental*

Primul-ministru al noului regim Antall József și-a înscris numele în inimile maghiarilor de peste hotare printr-un discurs rostit la 2 iulie 1990, la a treia Adunare Națională a Forumului Democrației Maghiare. În discursul său afirma următoarele: „*într-un înțeles legal, în calitatea mea de șef al guvernului acestei țări cu 10 milioane de oameni ... dar în suflet, prin sentimentele mele doresc să fiu ministrul al celor 15 milioane de maghiari*”. Declarația a stârnit politici, reacții dușmănoase în statele vecine. Se pune întrebarea: a depășit Antall ideile constituției? Nu, această declarație a consolidat principiul constituțional, a promis un exercițiu politic în acest sens.

ÁRPÁD, FEKETE

Armenian Hungarians in ‘Sóvidék’, the Salt country II.

Key words: *Armenian Hungarians; Sóvidék (Salt country)*

Analysing the last names of the inhabitants in Sovidek (Salt country), we are sure to find a few Armenian-Hungarians or their descendants who acknowledge their origins and call themselves either Hungarians of Armenian origin or simply Hungarians. After having analysed the well known and often recurring last names I found a new one, the name ‘Szenkovits’. It was then quite surprising that if I entered any of the trade shops I always found a descendent of this family working as a shop assistant or manager.

ALBERT, LUKÁCS

During Communism- at the school of ‘Felsőszakadát’ (Recollections)

Key words: *Felsőszakadát; being tapped; communism*

In 1964 I had been removed from the town school of Szováta due to inappropriate political attitude. The amnesty rule established on one hand that all the acquitted persons should be given a job based on their qualifications, and on the other hand it also stated that they should be supervised. Consequently, I was nominated as director and teacher to the primary school of Felsőszakadát where I had been working for 12 years. In september 1964 only Hungarian speaking classes were functioning.

HUNOR, SZOLLÁTH***A church- establishing will***

Key words: *Veress József, The Reformed Church, Alsó-Telep*

When mentioning the Reformed Church Of Szováta, we spontaneously think of Veress József, since he is the one who founded the parish church from the financial point of view, by leaving a major part of his fortune to the ownership of the church in 1889. At the same time the text of the will dispells many doubts concerning its context: in his will, Veress included his relatives, too, by leaving an important part of his fortune to them. Nevertheless, his descendants attacked the will which led to a long litigation. Finally the law suit was won by the church. Furthermore, in the codicils of the will, Veress leaves some instructions regarding his burial place.

The will is published in its full length, preserving its original context. Two copies of the will can be found in the Archives of the Reformed Church in Szováta.

BÉLA, MÁRTON***The economic influence of the Zudor family on Szováta-Szakadát***

Key words: *the Zudor family; Szakadát; the Zudor tombstone*

In Szakadát, opposite the Ozsváth spring, there is a road on the left that passes above the the brook of Szakadát and Mátyus. This

road leads through a forest of 150-200m in diameter up to the Zudor farm. This farm house had been built by the landlord Zudor Árpád in 1910.

According to the land register the extensive table-land had previously belonged to Count Toldalaghy László and was later bought by Zudor Árpád who moved to the farm at the beginning of the XXth century.

The family of the landlord Zudor Árpád made a lasting impression on the community of Szakadát.

GÉZA, JESZENSZKY DR.***Antall József, the politician of the nation***

Key words: *Antall József; change of regime; a new government programme*

The Hungarian people beyond the frontiers had taken Antall József into their hearts on the occasion of the III. MDF. National Meeting (on the 2nd of June 1990), where he made the following declaration: "*In the legal sense, based on the Hungarian public law, as the Prime Minister of this country of 10 millions- I would like to be the Prime Minister of the 15 millions of Hungarians*".

Did Antall József exceed the principle of responsibilities ("*The Hungarian Republic feels responsibility for the destiny of the Hungarian people across the borders*") included in the Hungarian constitution (as a result of the round- table discussions in 1989)? No! In reality, his declaration meant the confirmation of that principle.

